

'Andijk net zo goed als Monster, maar dan betaalbaar'

Teler Van Lith: 'Met twee schermen en

Rinus van Lith (links) tegen Rob Bekkering: "Met twee doeken, een pulssysteem en een speciaal ahangsysteem voor het scherm en met verticale ventilatoren is mijn bedrijf wat het klimaat betreft optimaal ingericht."

De nieuwe kwekerij Marthaplant in Andijk is volop in aanbouw. Rinus van Lith, kweker van bloeiende planten, hoopt dat het bedrijf met Kerstmis klaar is, zodat de eerste planten erin kunnen. Nu heeft hij nog een bedrijf in Pijnacker. In het Andijkse bedrijf heeft hij niet alleen volop de ruimte en een goed klimaat, maar ook de gelegenheid om het bedrijf te voorzien van de nieuwste technische ontwikkelingen.

TEKST EN BEELD: MARLEEN ARKESTEIJN

De nieuwbouw van Rinus van Lith is 32.000 m² groot. "En we hebben er nog evenveel land naast liggen voor uitbreiding in de toekomst", vertelt de teler. De uitbreiding is nodig omdat de zoons Sander en Bart sinds september 2007 mede-eigenaar zijn van het bedrijf van Rinus en zijn vrouw Martha. "In Pijnacker is geen groei mogelijk. In Andijk is de grond beter betaalbaar. Daardoor kunnen we een stuk land voor de toekomst laten liggen. De kavelfmeting is gunstig: 235 meter breed en 360 meter lang. Ook klimatologisch zitten we daar gunstig. We hebben minder last van pieken en dalen. Het water van het IJsselmeer ligt aan drie zijden rondom Andijk. Eigenlijk zit je hier net zo goed als in Monster, maar dan betaalbaar."

Tweede teeltlaag van 1 ha

De kas heeft een poothoogte van 7,20 meter. Een van de dingen die al duide-

lijk opvalt tijdens de bouw is de enorme tweede teeltlaag van 1 ha boven de toekomstige verwerkingsruimte. De teeltruimtes worden straks zonder looppaden ingericht. Dat brengt de oppervlaktebenutting voor de teelt op 97%.

Van Lith: "We gaan straks heel ver met onze automatisering. Het doel daarvan is om met de inzet van het vaste personeel zoveel mogelijk onafhankelijk te zijn van pieken in de teelt door bijvoorbeeld mooi weer."

Twee schermdoeken

Op het nieuwe bedrijf komen een schermdoek en een energiedoek. Het Bonar schermdoek PH 33 OFP bovenin en het energiedoek PH super FP eronder. In Pijnacker heeft hij alleen een energiedoek. "Vanaf oktober gaat het energiedoek dicht. Door beide doeken te sluiten kun je een isolerende spouw opbouwen."

Het nieuwe verwarmingssysteem is zo

berekend dat de telers zonder vochtkier met laagwaardige warmte en ventilatoren toe kunnen. "We willen zo weinig mogelijk een vochtkier zetten, omdat we daarmee ook energie kwijtraken."

Verticale ventilatoren

Van Lith heeft gekozen voor verticale ventilatoren om het vocht- en warmteverlies te beperken. "Het doel daarvan is een betere samenstelling van de lucht. We trekken de warme lucht van boven door de planten heen naar beneden. Tussen de planten hebben we laagwaardige warmte. Door deze manier van werken zijn de temperatuurverschillen in de kas minder groot, waardoor we minder last hebben van vochtproblemen."

Het heeft ook een duidelijk energietechnisch voordeel. "We verwachten 's nachts niet veel energie nodig te hebben. Als alle warmte omhoog tegen het dek zou gaan, ben je het kwijt. Als je dat met de venti-

verticale ventilatoren 3 m³ besparen

latoren kunt voorkomen, kun je energie besparen.”

Op het bedrijf in Pijnacker verbruikt de teler 13 m³ gas/m² per jaar. Hij schat dat hij door het gebruik van de verticale ventilatoren 2 tot 3 m³/m² kan besparen. “Vijf tot zeven jaar geleden verbruikten we nog 20 kuub gas per jaar. We proberen steeds op de grens te telen.”

Scherf met pulssysteem

Op het nieuwe bedrijf komt op de scherminstallatie het Sosef Pulse System (SPS) om ook nog het laatste restje energie te kunnen besparen. Dit is een ontwikkeling van Nic.Sosef en Huima Specials om het openen en sluiten van het schermstelsel te optimaliseren.

De constructiedelen van de kas kunnen door verwarming of afkoeling uitzetten of krimpen. Hierdoor kunnen kieren in het gesloten doek optreden. Het SPS-systeem bestaat uit een regelkastje dat op een vast punt onder het spant gemonteerd zit. Vanuit dit kastje weet de klimaatcomputer waar het schermprofiel zich bevindt. Zodra het systeem is gesloten, treedt de ‘pulse zone’ in. Het aantal pulsen wordt in overleg met de klant ingesteld. Bijvoorbeeld wanneer het scherm is gesloten, geeft hij na een half uur de eerste puls en vervolgens iedere twee uur een nieuwe puls.

Kieren voorkomen

De bedieningskast is in combinatie met de motor op elke klimaatcomputer aan te sluiten.

Onderaannemer Tom Brabander naait de speciale ahangstrook aan het scherm.

De teler verwacht een extra levensduur van het scherm van drie tot vier jaar omdat er door dit ahangsysteem geen schade ontstaat aan de zijkanten.

Van Lith: “Zowel in open als gesloten toestand van de schermen is SPS te gebruiken. De nieuwe kas is 210 meter diep. Dan krijg je met uitzetting te maken ten opzichte van het schermstelsel. Ik heb voor dit systeem gekozen omdat we ’s nachts kieren willen voorkomen, zoals op de oude tuin. Nu kun je in gesloten toestand lekkage langs de profielen tot nul reduceren. We verwachten hiermee een halve tot één kuub per vierkante meter te besparen en trek te voorkomen.”

Hij vervolgt: “Verder heb je overdag een mooi klein scherm pakket. Wie wil er nu niet alle licht benutten in het najaar en de winter? Het is ook mogelijk om met dit systeem heel precies de kiergrootte te meten. Dat is vooral voor rozentelers belangrijk.”

Compact ahangsysteem

Op het laatste nippertje, toen hij de schermen al had besteld, heeft de teler gekozen voor een compact ahangsysteem. “Ik heb het vier tot vijf weken geleden voor het eerst gezien in de testruimte van Sosef. Ik heb er geen moment over nagedacht en het direct aangeschaft.”

Bij het compact ahangsysteem hangt het doek aan de uiteinden horizontaal in plaats van vertikaal af. Aan het einde van de horizontale scherminstallatie, langs de zij- en tussengevels zit een energieafdichting van brandwerend Revolux-doek. Door een iets andere bevestiging van de draden hangt het schermdoek horizontaal in plaats van vertikaal af.

Volgens Rob Bekkering, adviseur scherm en lucht bij Nic Sosef, heeft het dit systeem

een aantal voordelen. “Het scherm pakket is overall even groot en er treedt minder slijtage op. Er zitten geen kantelende bandjes in de ahang. Dat heeft als voordeel dat bij een assimilatie schermdoek minimale lichtuitstoot via de energieafdichting naar buiten straalt en het energieverlies is minimaal.”

Deze teler is de eerste waar het ahangsysteem wordt bevestigd. Daarom is nog niet precies te zeggen wat de besparingen zullen zijn.

Van Lith: “Nu is de gemiddelde leeftijd van een doek bij ons zes jaar. Dan is het doek in het midden nog mooi, maar aan de buitenzijde gerafeld. Omdat we met dit ahangsysteem geen schade meer hebben aan de zijkanten, verwacht ik een extra levensduur van drie tot vier jaar. Dat scheelt een doek per vijftien jaar. Dat is al gauw twee euro per vierkante per scherm over 15 jaar. Daarbij weet je niet wat het energieverlies was met de oude ahang.”

Rinus van Lith, teler van bloeiende potplanten, bouwt een nieuw bedrijf in het Noord-Hollandse Andijk. Hij heeft meer ruimte nodig omdat zijn zoons in het bedrijf zijn gekomen. Het nieuwe bedrijf wordt optimaal ingericht qua automatisering en klimaat. Zo kiest hij voor verticale ventilatoren, een pulssysteem voor het goed sluiten van de doeken en een compact ahangsysteem voor zijn schermdoeken om energie te besparen en slijtage tegen te gaan.

SAMENVATTING